

Op weg naar een vitale Peel

Een nieuw perspectief

De Peel is altijd een gebied geweest dat zich aanpaste aan veranderingen in de tijd. Helaas lopen we nu tegen grenzen aan; natuur, landbouw, de beschikbaarheid en kwaliteit van water, leefbaarheid en gezondheid staan steeds meer onder druk. Per deelgebied verschillen de accenten, maar overal vraagt dit om specifieke oplossingen. We moeten het gebied opnieuw inrichten, (agrarisch) ondernemers spelen daarbij een cruciale rol.

Concept koersdocument

Vitale Peel is een samenwerkingsverband waarin de betrokken gebiedspartners werken aan een nieuwe, allesomvattende koers voor onze bijzondere streek. Aan de hand van belangrijke input uit het gebied hebben zij een **voorlopig koersdocument** opgesteld. De daarin genoemde uitgangspunten en oplossingsrichtingen scherpen we de komende periode verder aan. Dat doen we in samenwerking met inwoners, (agrarisch) ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Eén gebied, twee werkwijzen

De Peel bestaat uit een Brabants en een Limburgs deel. Het voorlopige koersdocument Vitale Peel gaat over het geheel. Het proces en de aanpak in deelgebieden verschilt. Deze praatplaten concentreren zich op het Brabantse deel van de Peel. Aan Limburgse zijde werken overheden, belangenorganisaties en ondernemers in deelgebieden rondom de pelen aan dezelfde opgaven en gaan met initiatieven van ondernemers aan de slag.

Pionieren zit in ons bloed

Een nieuwe koers brengt veranderingen met zich mee. De (wettelijke) kaders, het precieze eindbeeld en de weg er naar toe zijn nog niet volledig duidelijk. Met een eigen koers en uitvoering houden we als gebied zoveel mogelijk zelf de regie.

Een gezamenlijk proces

● Aangedragen input uit gebied ● Formeel proces

2021

[Keukentafelgesprekken met agrarisch ondernemers](#)

Gebiedsbijeenkomsten

2022

[Landbouwisie ZLTO De Peel 2022-2030](#)

[Visie Leefbaar Peelland](#)

Gebiedsbijeenkomsten

[Samenwerkingsovereenkomst gebiedspartners](#)

2023

[Manifest 'Perspectieven voor de Peel'](#)

nu

[Concept koersdocument](#)

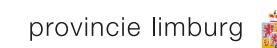
In gesprek met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties

Aanscherping koers en aan de slag!

Alle input kunt u [hier](#) downloaden

Kijk voor meer informatie op www.ggagroenblauw.nl/vitalepeel.nl

Gebiedspartners

Een gebied in overgang

Natuur, landbouw, water, leefbaarheid en gezondheid lijken elkaar soms in de weg te zitten. Maar ze kunnen elkaar juist ook versterken. Hoe? Door naar andere gebruikers van de Peel te luisteren en elkaars doelen te helpen realiseren. Ieders stem is belangrijk!

Maatschappelijke organisaties:

We moeten de natuur en biodiversiteit beschermen, herstellen of versterken. Voor een gezonde toekomst voor de Peel en toekomstige generaties is het van belang om nader tot elkaar te komen.

Recreatief ondernemers:

Recreatie in de natuur versterkt de band tussen mens en natuur. Wij zoeken hierin de samenwerking, want de Peel biedt uitstekende kansen op dat vlak.

De overheid:

We staan voor een stevige opgave en hebben pittige keuzes te maken. Die afwegingen maken we met elkaar. Samen vinden we een nieuwe balans.

Inwoners:

We willen prettig wonen, leven en recreëren in onze eigen leefomgeving.

Agrariërs:

Wij zoeken duidelijkheid en perspectief om keuzes voor de toekomst te kunnen maken. Luister naar ons en geef ons ruimte om zelf met oplossingen te komen. We zijn deel van de oplossing.

Onze gezamenlijke opgaven

Water en bodem zijn sturend

Toekomstige generaties

We willen dat toekomstige generaties gezond en veilig in het gebied kunnen wonen, werken en leven. Een biodivers landschap is hiervoor van groot belang. Om de natuur - zoals het hoogveen - te beschermen, is voldoende water één van de belangrijkste voorwaarden. Agrariërs hebben voor hun bedrijfsvoering hetzelfde belang. Voldoende water en hogere grondwaterstanden bereiken we alleen als we water en bodem op de juiste manier gebruiken. Dat vraagt om keuzes bij de ruimtelijke inrichting en ons grond(water)gebruik.

Een nieuwe balans

Agrariërs kunnen hierop inspelen. Melkveehouders bijvoorbeeld door de aanleg van blijvend, kruidenrijk grasland aan de randen van het gebied. Dat maakt een hoger grondwaterpeil mogelijk, ook op lager gelegen percelen. Of akkerbouwers die kiezen voor gewassen die juist bij hogere grondwaterstanden kunnen worden verbouwd. Omdat agrariërs bij hoger grondwater minder hoeven te beregenen, profiteren veel percelen daarvan. Zulke veranderingen helpen het gebied weer in balans te komen.

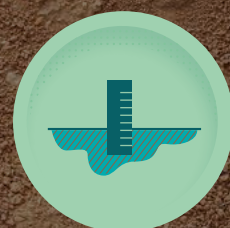
Water en bodem

Een gezond water- en bodemsysteem vormt de sleutel tot een vitale Peel. Een systeem dat is opgewassen tegen de grillen van het klimaat en zich staande houdt in extreem droge én extreem natte perioden. Met genoeg water van goede kwaliteit voor natuur en landbouw.

Mogelijke oplossingen:

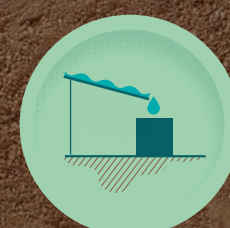
Meer wateropvang en infiltratie

Hoger grondwaterpeil

Betere wateropname door de bodem en meer bodemleven

Water bergen en slim doorlaten, om de behoefte aan grondwater voor beregening te minimaliseren

Telen van minder water vragende gewassen

Wateropslag in de bodem

Een economisch perspectief ontwikkelen

Kansen zien en ruimte geven

Voor ondernemers is het belangrijk om economische kansen te zien. Een bloeiende landbouwsector is ook in de toekomst essentieel voor de Peel. Een sterke economie zorgt voor een betere leefbaarheid. We willen ondernemers dan ook de ruimte geven om tot goede keuzes te komen.

Thuis in de Peel

Naast een sterke economie, willen we dat de Peel een streek blijft waar het gezond en prettig wonen is. Eigenlijk kun je dat niet los van elkaar zien. Een aantrekkelijk landschap en schone lucht dragen bij aan het woongenot én aan de potentie van de Peel als recreatiegebied.

Bedrijven behouden en ontwikkelen

Het is belangrijk dat er voldoende bedrijven in het gebied blijven, passend bij het juiste grondgebruik, het gewenste grondwaterpeil en de andere opgaven in het gebied. Op het erf van de boer komen alle vraagstukken samen. Agrarisch ondernemers zijn op zoek naar integrale maatregelen waarmee meerdere vraagstukken tegelijk worden opgelost. Samen met hen gaan we daarom op zoek naar oplossingen die bijdragen aan een nieuw toekomstperspectief voor het gebied én de bedrijven.

Bedrijfsvoering in het gebied verandert mee:

Akkerbouw: wisselteelt stimuleren en kringlopen sluiten. Voor deze circulaire landbouw is mest uit eigen gebied nodig

Mogelijkheden zoeken voor opwekking duurzame energie

Bijdragen aan vermindering stikstofuitstoot

Recreatie en agrarisch-ambachtelijk ondernemerschap stimuleren

Beleving landelijk gebied vergroten

Meer bos- en landschapselementen realiseren

Mogelijkheden benutten om gewassen te verbouwen voor biobased bouwmaterialen

Agrarische bedrijven: keuze maken voor doorontwikkelen, omvormen of stoppen

Een werkwijze waarin iedereen zich kan vinden

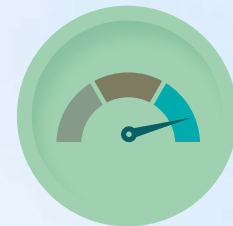
Input uit alle lagen

We gaan samen ontdekken welke oplossingen bijdragen aan de doelen die wij onszelf stellen. Vanuit de Peel hebben veel belanghebbenden al meegedacht en input geleverd. De komende tijd gaan we nog intensiever met ondernemers, inwoners en maatschappelijke organisaties in gesprek om onze koers aan te scherpen en tot lokaal passende oplossingen te komen.

Een lerende aanpak

Effecten meten in de natuur, in het agrarisch gebied en op sociaal-maatschappelijk vlak

Maatregelen nemen, monitoren en evalueren met ondernemers en grondeigenaren

Bekijken hoe verandering van het grondwaterpeil bijdraagt aan transformatie van bedrijven

Onderzoek doen om het water- en bodemsysteem beter te begrijpen

Gezamenlijk herstelplan voor water en bodem opstellen

Schaarse grond

De vraag hoe we onze schaarse grond willen gebruiken, is cruciaal. Landbouw, woningbouw, water en natuur vragen allemaal ruimte. Vrijkomende grond komt niet altijd in handen van ondernemers die willen omschakelen naar een meer extensieve bedrijfsvoering.

Juist deze bedrijven spelen een belangrijke rol bij het behalen van onze doelen voor water (waaronder de grondwaterstand) en natuur. Daarnaast dragen ze bij aan de sociale samenhang en leefbaarheid in de Peel.

Ondernemerschap & kringlopen

We werken toe naar een nieuwe manier van ondernemen. Als we met zijn allen economische, ecologische en maatschappelijke doelen centraal stellen, helpt dat in de overgang naar een circulair landbouw- en voedselsysteem.

Agrariërs kunnen zelf op een weloverwogen manier besluiten om hun bedrijf door te ontwikkelen, om te vormen of te beëindigen, mits dat past binnen de koers van het gebied. Uit ervaringen in andere gebieden blijkt dat ondernemers op die manier verder komen met elkaar dan wanneer de overheid veranderingen oplegt.

Van praten naar doen. Doe jij mee?

De komende tijd scherpen we het koersdocument verder aan en werken dat uit in een gebiedsplan. We zoeken naar manieren om geld in het gebied te houden en een mooie toekomst voor onze bijzondere streek te realiseren. Dit doen we met elkaar: met ondernemers, inwoners, overheden en alle andere betrokkenen.

Een gezamenlijke invulling

Ondersteuning bieden aan bedrijven die willen veranderen

Een stevig verdienmodel voor bedrijven creëren

Activiteiten financieren die in dienst staan van een sterke en energieke Peel

Vergoedingen instellen voor water-, natuur- en landschapsbeheer

De leefbaarheid versterken met ondernemers en inwoners

Nieuwe economische activiteiten stimuleren

Met wederzijds begrip kunnen we dit. We willen uiteindelijk hetzelfde:

een vitale Peel!

Inwoner

De Peel is nu eenmaal een agrarische regio. We kunnen niet zonder boeren en vinden het ook belangrijk dat zij hun geld blijven verdienen. Hun bedrijven beslaan generaties en spelen een belangrijke rol in onze gemeenschap. Tegelijk willen we ook fietsen in een gezond landschap. Agrariërs en overheid mogen daar best aan bijdragen.

Agrarisch ondernemer

We leven van de natuur. Natuurlijk vinden wij biodiversiteit daarom belangrijk. Juist wij kunnen een rol spelen in natuurbeheer. De afstand tussen boer en burger moet kleiner, de natuur en het landschap verbinden ons. Daar liggen ook veel kansen voor andere manieren van ondernemen.

Bijlage: de deelgebieden van Vitale Peel

Elke streek in het gebied van de Vitale Peel heeft zijn eigen identiteit, uitdagingen en vraagstukken.

Daarom zoeken en realiseren we in deelgebieden met inwoners, ondernemers en grondeigenaren naar oplossingen om het water- en bodemsysteem op orde te brengen. We bekijken wat die betekenen voor het grondgebruik, voor de omliggende bedrijven en de beschikbaarheid van water voor de landbouw. We meten de effecten, zowel in de natuur als in het omliggende (agrarische) gebied. Want meten is weten. Op basis daarvan bekijken we met elkaar of er iets anders of extra's nodig is.

Uitgangspunt: water en sociale structuren

Door de Peel lopen veel beken. Water is bepalend voor het grondgebruik. Het is als het ware de drager van het landschap en gemeenschappen. Daarom hebben we water als uitgangspunt genomen voor de indeling in deelgebieden. Daarnaast hebben we gekeken naar de sociale structuren in het gebied; waar zoeken mensen elkaar op? Dat leverde de hiernaast staande indeling op.

Niet in beton gegoten

Voelt u zich meer verbonden met de mensen of vraagstukken in een ander deelgebied, bijvoorbeeld omdat u in het ene deelgebied woont, maar gronden heeft in het andere? Laat het dan vooral weten! U kunt aanschuiven bij gesprekken over meerdere deelgebieden.

Contact

Omgevingsmanager Eddy Boudewijns
contactvitalepeel@ggagroenblauw.nl

Astense Aa-noord
Ook in dit deelgebied loopt de Astense Aa. Het deelgebied onderscheidt zich van het brongebied van de Astense Aa door het landgebruik. De beekdalen van de Astense Aa en de Soeloop zijn er goed zichtbaar. Liessel is de dorpskern in dit deelgebied.

Voordeldonkse Broekloop
De Voordeldonkse Broekloop is genoemd naar het buurtschap Voordeldonk, ten oosten van Asten. Deze bijna volledig gekanaliseerde beek begint vlakbij de dorpskern Neerkant en loopt vervolgens door een ontginningslandschap via de Dennendijkse bossen en kasteel Asten naar de Aa.

Aa
Dit deelgebied behoort tot het brongebied van de natuurlijke beek de Aa, die bij Nederweert in Limburg ontspringt. Het valt officieel binnen de gemeente Someren, maar de inwoners voelen zich verbonden met hun Astense burens.

Eeuwselse loop
Op de provinciegrens in dit deelgebied begint de Eeuwselse loop. Deze afwateringsbeek stroomde oorspronkelijk door natuurgebied de Grootte Peel. In 2016 en 2017 werd de beek in oostelijke richting verlegd. Daar loopt hij nu parallel aan de N279. In dit deelgebied zien we een typisch ontginningslandschap met overwegend melkveehouderij.

Astense Aa-zuid
De Astense Aa is een van de vertakkingen van de Aa en ontspringt in dit deelgebied. Deze natuurlijke beek vormt over een grote lengte de grens tussen de gemeenten Asten en Deurne en is voor grote delen gekanaliseerd. De dorpskern Neerkant ligt in dit deelgebied. Veenlandschappen en oude zandgronden komen hierin samen.

Bakelse Aa
De Bakelse Aa, een zijbeek van de Aa, ontspringt in dit deelgebied. Het is niet het enige aanwezige water; ook het kanaal van Deurne loopt erdoor. De dorpskern Griendtsveen ligt in deelgebied Bakelse Aa, dat ook binnen project Leegveld valt.

Kanaal van Deurne
In dit deelgebied loopt niet alleen het kanaal van Deurne, maar ook de Helenavaart. Beide zijkanalen van de Noordervaart zijn ooit gegraven om turf en water af te voeren uit het veengebied. De inwoners van dorpskern Helenaaveen voelen zich sterk verbonden met de geschiedenis van turfwinning in het gebied. Het bijna afgeronde project Leegveld valt grotendeels in dit deelgebied.

